

Datum
2017-09-13
Adress
August Palms Plats 1
Diarienummer
STK-2017-757

Yttrande

Till
Kulturpartementet

Remiss från Kulturdepartementet - Bättre skydd mot diskriminering (SOU 2016:87) Ku2016/02814/DISK

Yttrande

Generella kommentarer till utredningens förslag

Kommunstyrelsen ställer sig generellt positiv till betänkandets förslag, men anser dock att förslagen kan medföra konsekvenser på kommunal nivå som inte tydligt synliggjorts i betänkandet. Ur ett rättighets- och medborgarperspektiv bedömer kommunstyrelsen att förslagen bidrar till ett förtydligat och förstärkt skydd på lokal nivå. Risken för att individens rättigheter kränks minskar och tilliten till det offentliga stärks genom tydliga skrivningar och strukturer för ansvarsutkrävande. Ur ett arbetsgivar- och utbildningsanordnarperspektiv kan förslagen bidra till att ärendemängden på kommunal nivå ökar vilket kräver mer tid och resurser. Ur ett utbildningsanordnarperspektiv bedömer kommunstyrelsen att det finns risk för konsekvenser i förslag om att dela upp diskrimineringslagstiftningen i två olika lagar och två olika tillsynsmyndigheter då praxis kring diskriminering som de två tillsynsmyndigheterna kommer att utveckla troligen inte kommer att vara enhetlig.

Kapitel 9 DO:s roll

Kommunstyrelsen ställer sig positiv till förslaget att DO:s huvuduppdrag bör vara att arbeta med prejudicerande fall som kan leda till tydligare praxis. Såväl rättsväsendets praktiker, arbetsgivare och invånare kan genom detta få tydligare vägledning för tolkning av lagen för sitt agerande och förebyggande arbete. Kommunstyrelsen anser dock att det är av stor vikt att DO på ett tydligare sätt än idag kommunicerar arbetssätt och prioriteringar för att inte skapa onödiga förväntningar hos framförallt enskilda. Kommunstyrelsen instämmer i utredarnas förslag att DO bör utreda fler ärenden genom att en anmälan skickas över till den anmälda, så att vederbörande får kännedom om detta och ges möjlighet att reagera på anmälan. Det skulle ge kommunen ökad möjlighet att se över sina rutiner och bidra till att den som utsätts för diskriminering kan få upprättelse.

Kapitel 10 Annan ordning för tillsyn

Kommunstyrelsen avstyrker att en ny myndighet, Diskrimineringsnämnden, inrättas. Kommunstyrelsen anser att man ska följa den myndighetsstruktur som redan finns och inte inrätta nya myndigheter. Om ett problem är att det är svårt för domstolarna att tillämpa reglerna mot diskriminering på avsett sätt för att de som anser sig vara diskriminerade ska få sin sak prövad, är det domstolarnas kompetens som ska höjas. En ny myndighet ska inte inrättas.

Kapitel 12 Arbete på lokal nivå

Kommunstyrelsen anser att det statliga stödet till lokala antidiskrimineringsbyråer bör ses över för att ökas i proportion till de olika byråernas upptagningsområden, arbetsbörda och kapacitet att ge råd och stöd till enskilda.

I Malmö finns sedan 2011 Malmö mot Diskriminering, en av Sveriges 15 antidiskrimineringsbyråer. Den kostnadsfria juridiska rådgivning och stöd som Malmö mot Diskriminering som antidiskrimineringsbyrå kan erbjuda, bland annat tack vare det grundläggande statliga stödet, bidrar till att fler individer får jämlik möjlighet att få sin sak utredd och prövad i Malmö. Kommunen bidrar också med stöd till organisationens kärnverksamhet och för tematiska rapporter. Sedan byrån inrättades har verksamhetens kostnadsfria juridiska rådgivnings- och stödtjänster blivit alltmer kända och använda av Malmöbor. I dagsläget har dock byrån inte möjlighet att utreda alla anmälningar.

Kapitel 15 Bevisbörderegler

Kommunstyrelsen ser, ur ett rättighets- och medborgarperspektiv, positivt på utredarnas förslag att ändra lydelse i bevisbörderegeln i diskrimineringslagen, föräldraledighetslagen samt lagen om särskilt skydd mot repressalier för arbetstagare som slår larm om allvarliga missförhållanden (visselblåsarlagen) i syfte att ge den enskilde en bevislättnad.

Ur ett arbetsgivarperspektiv ser kommunstyrelsen i förslaget samtidigt vissa risker. Kommunstyrelsen gör bland annat tolkningen att förslag i betänkandet ska syfta till ökat antal domar i allmän domstol och arbetsdomstolen som konstaterar att kändan diskriminerats. Det övervägande syftet bör vara att möjlighet till rättvis prövning stärks.

Kommunstyrelsen bedömer att det finns en risk att förändring av lagtexter kan medföra förskjutning/förändring i rättstillämpningen. Kommunstyrelsen gör tolkningen att förslagen i utredningen ska bidra till att komma ifrån att kändan tvingas styrka alla sina påståenden för att göra det antagligt att diskriminering förelegat utan att det ska vara tillräckligt att styrka ”tillräckligt många omständigheter”, för att en presumtion för diskriminering ska anses föreligga. Ur ett arbetsgivarperspektiv kan en sådan helhetsbedömning göra det svårare för arbetsgivaren att på förhand bedöma om diskriminering kan anses föreligga eller inte och i värsta fall sätta rättssäkerheten ur spel. Arbetsgivare kan i en situation av osäkerhet då riskera påföljd för brott mot reglerna genom höga kostnader för diskrimineringsersättning.

Kapitel 16 Skydd mot diskriminering i offentlig verksamhet

Kommunstyrelsen instämmer med utredarna att en lagförändring eller lagförslag är så pass omfattande att det kräver särskild utredning. Det är av central betydelse för kommunen och dess invånare att kunna förlita sig på ett välfungerande externt lokalt och nationellt skydd för

likvärdig tillgång och kvalitet till rättslig prövning. Kommunstyrelsen anser därför att det är av största vikt att Sverige får ett heltäckande skydd som gäller all offentlig verksamhet som även inkluderar rättsväsendet. Förbud mot diskriminerande bemötande genom en särskild reglering kan inte anses vara tillräcklig då bemötande endast är en del av hur diskriminering tar sig uttryck i praktiken.

Kapitel 17 Förflyttning av ansvar från DO till Skolinspektionen

Kommunstyrelsen ser en viss risk i att dela upp diskrimineringslagstiftningen i två olika lagar och två olika tillsynsmyndigheter. Det kan medföra att den praxis kring diskriminering som de två tillsynsmyndigheterna kommer att utveckla inte blir enhetlig. Även om myndigheterna, DO och BEO, skall samarbeta och dela upp anmälningarna mellan sig kan fördröjning ske utifrån arbetsbörda och antal fall som hanteras.

Kommunstyrelsen hänvisar till Skolinspektionens intention att allt som rör skolan bör samlas på ett ställe och att detta skulle vara ett skäl för att flytta reglerna och menar att denna intention är god men ställer sig skeptisk till att det är möjligt att uppfylla. Trots en överflyttning kommer skolan även fortsättningsvis att ha flera olika tillsynsmyndigheter kopplade till ansvar i arbetsmiljölagen, hälso- och sjukvårdslagstiftningen, personuppgiftslagen samt diskrimineringslagen i rollen som arbetsgivare.

Kommunstyrelsen anser dock att förslaget om att flytta kränkande behandling, aktiva åtgärder och diskrimineringsförbud till skollagen kan förenkla för barn, vårdnadshavare och skolpersonal att anmäla till en gemensam tillsynsmyndighet, Skolinspektionen/BEO med utgångspunkt i skollagen. En positiv aspekt vid en eventuell förflyttning är också att BEO har sanktionsmöjligheter, till skillnad mot DO.

Ur ett barnrättsperspektiv är det helt avgörande att förändringarna möjliggör att skyndsamt utredning kan garanteras i ärenden som rör barn. Kommunstyrelsen bedömer att förslagen kan komma att leda till en ökad ärendemängd hos Skolinspektionen vilket kan innebära både fördröjningar och ökat antal ärenden hos skolhuvudmännen med ökade administrativa kostnader för huvudmän och rektorer att hantera tillsynsärenden. För att möjliggöra bästa hantering är det också viktigt att kommunen ges bättre förutsättningar och tid att utreda och inkomma med svar vid eventuella anmälningar.

Kommunstyrelsen saknar i detta hänseendet en tydligare konsekvensberäkning av skolhuvudmännens kostnader för att hantera ett ökat antal tillsynsärenden.

Kommunstyrelsen anser att det är av vikt att koppla de aktuella förslagen till Skolkommissionens slutbetänkande (SOU 2017:35). De ändringar som föreslås i skollagen måste ses i ett större sammanhang där Skolkommissionens slutbetänkande särskilt beaktas och varje ändring i skollagen utgår från de slutsatser och förslag som Skolkommissionen kommit fram till rörande översyn av ansvarsfördelningen och organiseringen av de statliga myndigheterna på skolområdet.

Ordförande

.....
Karin Stjernfeldt Jammeh
.....

Sekreterare

.....
Pia Kanold
.....

I ärendet har Liberalerna anmält att de avser lämna in en reservation.

I ärendet har Sverigedemokraterna anmäla att de avser lämna in ett särskilt yttrande.